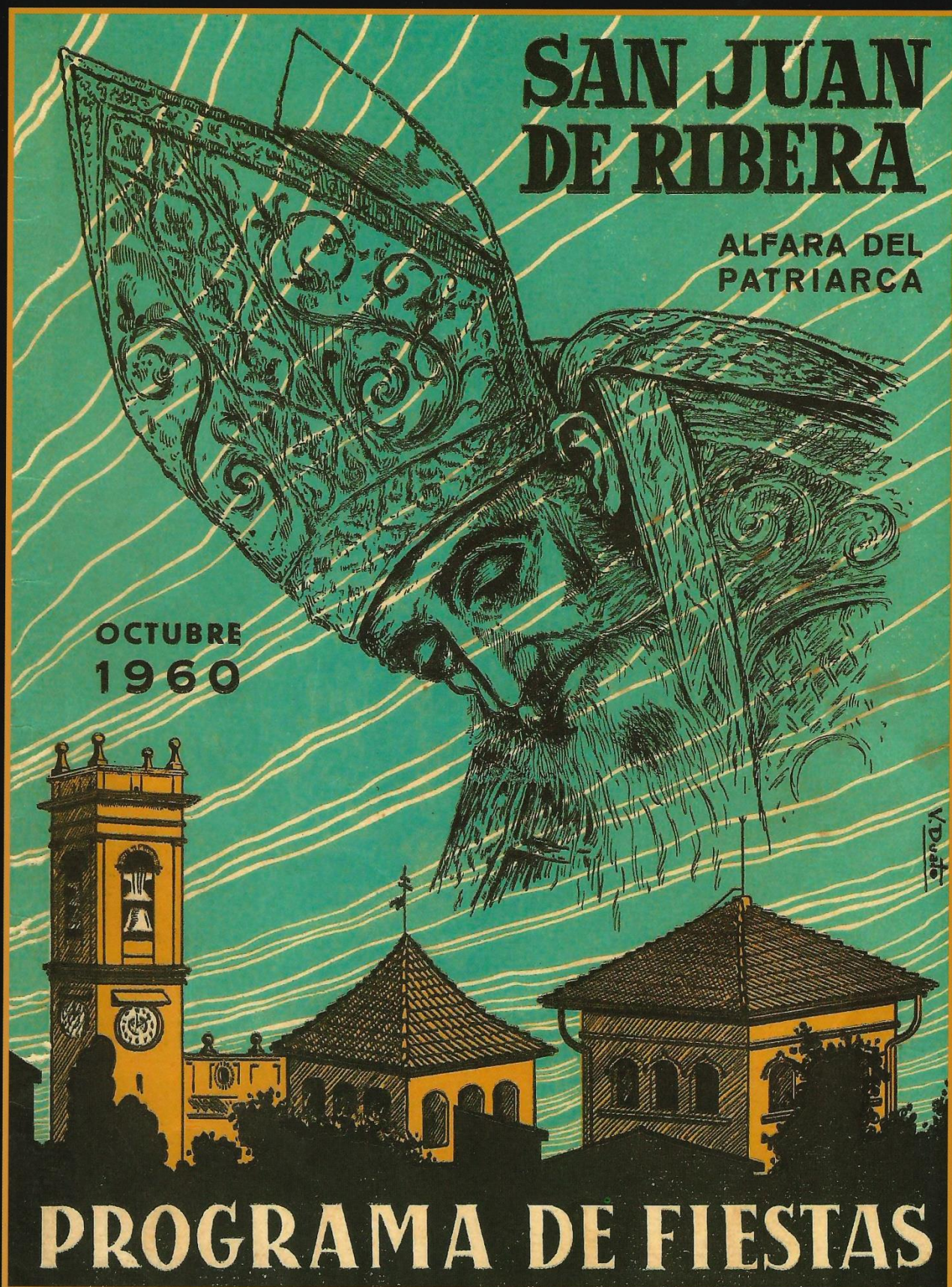

**FESTES
2010**

Del 14 al 27 d'agost

ALFARA del PATRIARCA

Coberta del llibre de les festes extraordinàries celebrades l'any
1960 amb motiu de la canonització de Sant Joan de Ribera

Ajuntament d'Alfara del Patriarca

Plaça Sant Joan de Ribera, 4
Telèfon 96 139 19 46
www.alfaradelpatriarca.es

CORPORACIÓ MUNICIPAL

Enric M. Cuñat Sesé
Alcalde

COMISSIÓ DE GOVERN

Jesús Guanter Marí
Delegat de Joventut

Francisco Peris López
Delegat de Serveis Urbans

Llorenç Rodado Mora
Delegat d'Urbanisme i Foment

REGIDORS

Marisa Almodóvar Torres
Delegada de Benestar Social

Antonio Egea García
Vies Públiques i Agricultura

Adrián Carsí Serra
Manuel Miguel Valero Lloris
Jose Bosch Borrás
Amparo Faulí Fitó
Antonio Alós Palanca

Secretari Interventor

Ricardo Peinado Gonzalez

TELÈFONS D'INTERÉS

Emergències.....	112
Polícia Local.....	607 903 901
Consultori de Salut d'Alfara.....	96 139 44 12
Centre de Salut de Moncada.....	96 130 02 99
Farmàcia Remedios Valls.....	96 139 43 74
C.P. Sant Joan de Ribera.....	96 139 31 67
C.P. Ramón y Cajal.....	96 139 09 29

Salutació de l'Alcalde

Enric M. Cuñat Sesé

ALFARA
del
PATRIARCA

Qui mire vells programes de festes comprovarà que, en les qüestions fonamentals, l'estructura de les festes patronals d'Alfara del Patriarca conserva un idèntic esquema, però si atén al detall s'adonà que s'han produït importants canvis d'acord amb els canvis que ha experimentat el propi poble i les mentalitats dels seus ciutadans.

No em referisc només a l'augment dels dies de festa al concentrar-se a l'agost celebracions que en un altre temps es distribuïen al llarg de l'any. Els canvis fonamentals es deuen al desplaçament del que era la festa, el nucli de la qual eren els actes religiosos, cap a un altre tipus d'actes, fonamentalment espectacles de participació popular, en els que les característiques originals i tradicionals s'estan perdent a favor d'actes exactament iguals als de qualsevol altra població.

Però siguen les que siguen, són les nostres festes. La forma en què el poble del poble d'Alfara del Patriarca celebra els seus orígens històrics i la seua voluntat de ser una comunitat d'hòmens i dones amb un projecte de convivència en què tots tinguen una oportunitat de desplegar el seu projecte personal de vida.

Per això m'és grat agrair, en nom dels veïns d'Alfara del Patriarca, l'esforç que les distintes clavaries i associacions han realitzat per a preparar i organitzar tots els actes programats per al gaudi i la participació de tots. Agraïsc també la col·laboració dels veïns especialment en estos anys en què cal reduir les despeses familiars.

I m'és molt grat, al temps que significa un alt honor, invitar, com a alcalde, a tota la població i a quants ens visiten en estos dies perquè disfruten de les festes d'Alfara del Patriarca en un ambient de convivència ciutadana, de llibertat i de cultura arrelada en els nostres orígens.

Salutació del Rector

Álvaro Martínez Soriano

Jo Joan de Ribera, patriarca d'Antioquia, arquebisbe de València, virrei del Regne de València, capità general; i a més un altre títol que ens concernix més, Senyor d'Alfara. I, per sobre de tot, un sant, un gran sant.

Havia nascut a Sevilla en ple segle XVI, època de prosperitat per a aquella ciutat per on es canalitzava la vida econòmica i el comerç floreixent pel nou Món acabat de descobrir. Nascut a Sevilla, batejat a la catedral, va créixer a l'ombra de la Giralda, i fill d'un gran noble: Perafán de Ribera, Duc d'Alcalá i Virrei que va ser de Catalunya i de Nàpols.

Als onze anys, son pare se l'emportà a la famosa Universitat de Salamanca i aquell xiquet que iniciava els estudis de Filosofia per a continuar els de Teologia i els de Dret Canònic, es va trobar providencialment amb estupends professors de la talla de Melcior Cano, Pare Domingo de Soto, alhora que contactava amb un altre gran sant, Juan d'Àvila, que d'alguna manera va orientar la seua formació i degué ser el seu director. Amb estos professors i amb esta direcció espiritual, els fruits es van deixar sentir prompte. Als vint anys, amb dispensa del Papa, és ordenat sacerdot i catedràtic de Teologia d'aquella universitat. Als vint-i-nou anys, és nomenat bisbe de Badajoz, i sis anys després rep del Papa l'honor de ser Patriarca d'Antioquia i és nomenat arquebisbe de València per a la diòcesi de la qual va ser una benedició; va estar entre nosaltres fins a la seua mort. Més de quaranta-un anys. València que ja havia conegut l'extraordinari pontificat de Sant Tomás de Villanueva, de nou se sentia estimada i servida per un Señor que com el seu diví Mestre "Sent ric es va fer pobre" que no venia a ser servit sinó a servir estimar, donant la vida, il·luminant les intel·ligències i alliberant el cor de l'esclavitud del pecat que ens duu sempre a la idolatria d'estimar a qualsevol déu fals com si fóra el Déu Trinitari, Creador, Redemptor i Santificador, revelat per Jesucrist, que no pot enganyar-se ni enganyar-nos, de qui ens fiem i dels llavis del qual hem escoltat: "Jo sóc el CAMÍ la VERITAT i la VIDA". Qui ens diu també "La VERITAT vos farà lliures". Escoltant esta VERITAT durant vint segles han sorgit milions d'homes lliures, cultes, savis i sants

Pel que sembla, hui tancant les oïdes a la Veritat que ens fa lliures preferim pagar-los el sou a dirigents que aplaudits per mig miler d'assessors àulics

i servils volen corregir les paraules de Jesús: en lloc de "la veritat vos farà lliures" cal dir que "la llibertat ens farà vertaders". Però no podem ser vertaders si ens declarem agnòstics, segons els quals la veritat no existix, o no és possible conèixer-la. En tot cas la veritat és canviant, un concepte "discutit i discutible" que a diferència de Machado que ens diu que "la veritat és el que és, i continua sent veritat, encara que es pense al revés", per al pensament únic la veritat serà sempre del qui tinga el poder, dependrà del nombre de vots, serà cuinada apropiant-se de tots els mitjans de comunicació i perseguint als qui s'atrevisquen a dissentar del políticament correcte. Se'ns considera cretins i realment serem cretins si ens empassem que la veritat ve determinada pel nombre de vots que s'aconsegueix comprar oferint o negant tractes de favor. Ens mereixerem que se'ns tracte com a cretins si acceptem que el nasciturus no és un ésser humà sinó un ésser bibià. Serem mereixedors de menyspreu si acceptem que un vot de diferència equival a tindre a favor a la "immensa majoria".

Comprovem amb neguit com quatre-cents d'anys després de la mort de Sant Joan de Ribera amb avanços tècnics tan espectaculars, hàgem retrocedit tant que juguem sistemàticament a la cerimònia de la confusió i no sabem expressar amb rigor els conceptes: així al fet d'eliminar la vida humana del no nascut ho anomenem interrupció, a eliminar la vida dels ancians ho anomenem mort digna, a perseguir a l'Església ho anomenem Llei de llibertat religiosa i als programes pornogràfics sufragats amb fons públics i impartits als xiquets i adolescents ho anomenem educació sexual; ara, mostrar vídeos i fotografies dels fetus a les xiquetes abans de decidir-se a avortar, és una intolerable coacció semblant a la intromissió que suposaria l'opinió dels pares; perquè ja sabem que una xiqueta menor d'edat no pot esperar dels seus propis pares res bo, perquè són incapaços de comprendre res. Solament el "Papà Estat" amb la ciència infusa que li dóna l'haver guanyat unes eleccions prometent el que no complirà, és realment de fiar i sap dir-nos el que volem oir: mentides. Per a quan arriben les malalties mentals per a tota la vida per haver avortat ja entraran els pares, els qui no tenien dret a assabentar-se que el seu futur nét anava a ser assassinat en el lloc on la província de Déu per als creients, o la Mare Naturala

per als qui són massa savis per a tindre fe, havia ideat com el lloc absolutament segur per al no nascut. Però en aquells dies el "Papà Estat" ja estarà lluny d'assumir cap responsabilitat. En tot cas, estarà preocupat per alguna cosa realment important, com impedir que es vengua cervesa a menors, o permetre que es fume en llocs públics, o per salvar alguna espècie amenaçada d'extinció, sempre que no es tracte de l'espècie humana, és clar.

Deia Sant Pau que "El qui vullga viure piadosament en Crist sofrirà persecució" A diferència del que passa en els nostres dies que pretenen que visquem el sentiment religiós de forma vergonyant, retirant de la vida pública tot signe religiós, menyspreant el seu significat d'amor. Sant Joan de Ribera posa en llavis de Jesús en el seu escut episcopal estes paraules: "Després d'açò (es refereix a l'Eucaristia), què més puc fer per tu, fill meu?"

D'este amor agraït a Déu treia la força per a una activitat desbordant: va recórrer incansablement totes les parròquies de la diòcesi amb les grans dificultats de l'època per a viatjar; ho feia personalment, i només quan li era impossible, per representants seus. Com era època de transició, calia actualitzar el Concili de Trent, per això va celebrar set Sinodes, set reunions de tots els sacerdots de la Diòcesi i escoltats tots, va haver de consolidar i estructurar la diòcesi per a ajustar-la al que el recent Concili exigiria. Va haver de resoldre problemes molt difícils amb la Universitat de València, amb els moriscs... i ens va deixar com a record esta joia del col·legi de Corpus Christi "seminari per a la formació de sacerdots modèlics i una esplèndida capella per a donar exemple de la reverència i devoció amb què devien celebrar-se el culte eucarístic i els altres sacraments. El 6 de gener, dia de reis de 1611 va morir a València en el seu Col·legi. Es va iniciar el procés de la beatificació que va tindre lloc en 1796. La canonització alguns la recordem molt bé: el Papa Beat Juan XXIII el canonitza el 12 de juny de 1960 fa ara justament 50 anys.

Però també va ser Senyor d'Alfara. En època dels àrabs una alfaheria constava de dos edificis. En 1238 va ser conquistada València pel rei conquistador que practica una maniobra envoltant: perquè una vegada fóra conquistada Moncada, poder passar per Silla, i des del sud poder atacar la Ciutat de València. Bé, en aquella ocasió la veïna població de Moncada va fer donació de les alfaheries als soldats de la ciutat de Daroca. Més tard, Gimén Pérez de la ciutat de

Tarazona funda el primer nucli cristià de l'Alfara cristiana que constava de dos edificis independents que prompte passen a poder de Guillem de Sant Joan. Passat un temps és Guillem Safer el que a aquelles alfaheries els afegix una església, el primer temple gòtic sobre el solar del qual es va edificar en el segle XVIII esta església que hui coneixem.

En 1393 la possessió dels territoris i els camps passa a ser possessió de Bonifaci Ferrer, germà de Sant Vicent; un advocat distingit de València que amb el temps abandonaria el món i entraria en la cartoixa arribant a ser general de tota l'Orde. A ell es deu la creació del senyoriu que li va comprar a la corona; ell independitza estos territoris al Justícia de València i amb ells va crear el Senyoriu d'Alfara.

Trenta-un anys més tard passa la possessió del Senyoriu a la família dels Cruilles, i a esta família es deu l'edificació d'este palau que encara presidix la vida de la població. Finalment, Sant Joan de Ribera, poc temps després de ser nomenat arquebisbe de València, al morir el seu pare, viatja a Sevilla per a vendre l'herència i portar-la a València a fi de tindre més a mà la borsa dels pobres. Amb esta fortuna seua compra el Senyoriu d'Alfara i de Burjassot. En 1601 deu anys abans de la seua mort fa donació dels dos senyorius al Col·legi perquè amb ells es puga sustentar. L'historiador Sanchis Civera va poder vore els documents i fa notar detalls interessants sobre el que en aquell temps era la propietat: El senyor era amo de la casa senyorial on tenia o podia tindre la seua residència, de l'Església, dels serveis públics, de l'autoritat civil i judicial; d'esta manera al fer la donació, el Senyor és el Rector del Col·legi que canviava d'any en any. Este designava a l'alcalde, els soldats i el jutge. Hi havia un bon funcionament del mercat. Li pertanyien la carnisseria, l'hostal, la botiga de comestibles, l'almàssera, el molí de pa de coure i els territoris que constituïen el poble.

Admirem a un home d'intel·ligència i cultura privilegiades, que naixent amb grans riqueses materials es va dedicar per a tota la vida a enriquir-se més i més en virtuts humanes i cristianes, al mateix temps que constantment es despenia de totes les seues propietats fins a l'extrem de morir sense tindre absolutament res al seu nom. Ens ompliria de goig aprendre d'ell tots els que tenim poder. Som pur poder perquè tenim llibertat per a dir sí o no: un poder que dura fins que donem l'últim sospir; en eixe moment mereixerem el vistiplau de Déu, sí, com San Joan, no hem viscut per a nosaltres mateixos.

Salutació de la Regidora de Benestar

Marisa Almodóvar

Un any més tinc el gust de saludar-vos a tots, als veïns i veïnes d'Alfara del Patriarca, i a les persones que vos uniu a nosaltres amb motiu de les Festes Patronals del nostre poble.

És el moment d'ajornar les responsabilitats i aprofitar l'oportunitat per confraternitzar, per compartir el mateix espai, no sols amb les amistats i amb el veïnat més immediat del nostre carrer, sinó amb tot el poble, i per estar junts de manera distesa i sense preses.

Però si a més es tracta de commemorar un costum tradicional i manifestar una expressió cultural, religiosa i festiva del nostre poble, com és el cas, l'oportunitat de festejar-ho no pot ser major.

No podem oblidar que, si tots els anys anunciem puntualment l'arribada de les festes, és perquè un bon grapat de persones del poble les han preparat amb dedicació i entusiasme. Clavaries, comissions, penyes i altres entitats cíviques que, en coordinació amb l'Ajuntament, procuren que en arribar agost tot estiga a punt i que la programació dels actes conjugué la tradició i l'actualitat.

Per això des d'ací, els done les gràcies per la seua generositat i us demane el reconeixement de tot el poble. S'ho mereixen.

Així que fem un parèntesi en el treball i en la rutina diària.

L'ocasió és bona per a ballar, per a cantar, per a riure, per a xerrar i per a descansar.

Tota la població està invitada a les Festes Patronals 2010.

BONES FESTES!!

Programa

Dissabte 24 de juliol

- 18:30 h** Desencaixonada de dos bous propietat de la Comissió de Bous 2005, "Cochecito" de la ramaderia Conde de la Maza i "Gamonero" del Marqués de Domecq.
A continuació, solta de vaquetes de la ramaderia de D. Àngel Roser de Godelleta.
- 24:00 h** Embolada dels bous de la vesprada, organitzat per la Comissió de Bous 2005.

Dissabte 31 de juliol

- 18:00 h** Baixada de caixons i desencaixonada de dos bous; "Rabanero" de la ramaderia Astolfi i "Cocinito" del Conde de la Maza. Els caixons seran arrossegats per la quadra del "Calciner" i amenitzats per una xaranga. Estan convidades les festes i associacions a participar. Organitzat per la Comissió de Bous 2005.
Tot seguit, vaquetes de la ramaderia de D. Àngel Roser de Godelleta.
- 24:00 h** Embolada dels bous de la vesprada, organitzat per la Comissió de Bous 2005.

Dissabte 7 d'agost

- 12:00 h** Correbou infantil per a tots els xiquets del poble, organitzat per la Penya Taurina Alfarense.
- 18:00 h** Baixada de caixons, organitzada per la Penya Taurina Alfarense.
- 18:30 h** Vaques i un bou en puntes, organitzat per la Penya Taurina Alfarense.
- 24:00 h** Bous embolats, organitzat per la Penya Taurina Alfarense.

Diumenge 8 d'agost

- 18:30 h** Semifinal del 46 Trofeu de Llargs i Ratlles organitzat pel Club de Pilota d'Alfara.

Divendres 13 d'agost

- 22:30 h** Cercavila i a continuació Concert de Festes, ofert per l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca, als Jardins de l'Ajuntament.

Dissabte 14 d'agost

- 13:00 h** Volteig de campanes i disparada de salves que anuncien la festa de la Mare de Déu d'Agost.
- 18:00 h** Cercavila d'alfabegues des del carrer Sant Bertomeu fins l'església. Tot seguit es repartirà orxata i fartons als Jardins de l'Ajuntament. Estan convidades totes les xiquetes i dones que vulguen participar ataviades amb el trage regional, així com també els xiquets i homes (si voleu participar comuniqueu-ho a qualsevol clavariessa).
- 22:00 h** IV Carraixet Music Festival-Alfara Rock, al pàrquing del CEU, amb l'actuació de Golpe Bajo, Atzembla, Bassil Band, Objetivo Vizco, Besugo i Sva-Ters. Organitzat per la Mancomunitat del Carraixet amb la col·laboració de les Filles de Maria i els clavaris de Santa Bàrbara.
- 23:30 h** Balls xilens, als Jardins de l'Ajuntament, organitzat per les clavariesses de la Mare de Déu d'Agost.

Diumenge 15 d'agost — Festa de la Mare de Déu d'Agost

- 18:30 h** Semifinal del 46 Trofeu de Llargs i Ratlles organitzat pel Club de Pilota d'Alfara.
- 19:30 h** Arreplegada de les clavariesses, acompanyades per la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.
- 20:00 h** Santa missa, en honor a la Mare de Déu d'Agost.
- 21:00 h** Processó de la Mare de Déu, acompanyada per la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca i pel Tabal i Dolçaina d'Alfara. En acabar es dispararà un final de focs d'artifici al lloc de costum, a càrrec de la pirotècnia Fantasia de Carlos Caballer.

Programa

Dijous 19 d'agost

- 19:00 h** Baixada de la Beguda de la Penya La Barrancà, amb una cercavila amb coets i xaranga. S'iniciarà des de casa del president, al carrer Puntarró, i acabarà al xiringuito de la Penya La Barrancà, junt a la plaça del CEU.
- 20:00 h** Inauguració del xiringuito de la Penya La Barrancà.
- 21:00 h** Nit de "Torrà" Popular, vora la plaça del CEU, amb repartiment de coques i mistela, organitzat per la Penya La Barrancà. Inscripció per grups, d'1 € per persona, del 16 al 18 d'agost al Centre Cívic entre les 20 i les 21 hores.
- 22:00 h** II Concurs d'Allioli "Mortier d'Or", organitzat per la Penya La Barrancà. Inscripcions d'1 € per persona, del 16 al 18 d'agost al Centre Cívic entre les 20 i les 21 hores.
- 23:30 h** Festa de l'Espuma, a l'aparcament del CEU, organitzat per les Filles de Maria i els clavaris de Santa Bàrbara. Queda prohibida l'entrada de botelles de vidre dins el recinte.

Divendres 20 d'agost

Dia dels Majors

- 11:00 h** Kiruki Parck, divertit i animat parc infantil amb tobogans unflables i jocs per a tots els xiquets, a la plaça Sant Joan de Ribera, organitzat per la festa de Sant Vicent.
- 12:00 h** Celebració cristiana d'acció de gràcies per la vida. Missa i sagrament del confort dels malats.
- 13:00 h** Volteig de campanes i trons d'avís que anuncien la festa de Sant Vicent Ferrer.
- 17:00 h** Continuació de la festa infantil amb la Requetefesta, jocs d'animació amb la participació dels xiquets on no cap l'avorriment, a la plaça Sant Joan de Ribera. Per a berenar es repartirà orxata i fartons. Organitzat per la festa de Sant Vicent.
- 19:30 h** I Festival Barranc-Rock organitzat per la Penya La Barrancà, amb l'actuació en directe de diferents grups musicals. Batukada entre els grups participants per amenitzar la nit.
- 21:00 h** Sopar per als majors als Jardins de l'Ajuntament. Organitzat per l'Ajuntament amb la col·laboració de la Unió Democràtica de Pensionistes i la participació dels fusters joves i diverses associacions. Amenitzat per "Nit d'humor amb Manolo" amb el patrocini del SARC.
- 21:00 h** Trasllat de la imatge de Sant Vicent des de l'església, pels carrers de la població, fins el domicili del clavari major al carrer Cavallers. Acompanyats per una animada colla de dolçainers i tabaleters i els tradicionals coets de focs d'artifici.

Dissabte 21 d'agost

Festa de Sant Vicent

- 08:00 h** Gran despertà. Els clavaris de Sant Vicent anuncien la festa amb coets i trons.
- 12:00 h** Esplèndida i espectacular actuació de màgia a càrrec del mag Takuman, als Jardins Municipals.
- 13:00 h** Volteig de campanes i salves que anuncien la festa de la Mare de Déu del Roser.
- 18:30 h** Cercavila per arreplegar els clavaris i clavariesses i trasllat de la imatge de Sant Vicent de casa del clavari major a l'església parroquial de Sant Bertomeu Apòstol, acompanyats per la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.
- 19:30 h** Inscripcions al xiringuito de la Penya La Barrancà per participar al campionat de truc, d'escacs i de trivial amb temàtica d'Alfara que es desenvoluparà del 24 al 26 d'agost per les vesprades. Col·labora l'Espai Jove.
- 20:00 h** Solemne missa en honor a Sant Vicent, cantada pels Juniors d'Alfara del Patriarca. Finalitzada la celebració es farà el sorteig de la imatge de Sant Vicent, entre els xiquets i xiquetes de la confraria que hi assistixquen.
- 20:00 h** Inici de les 24 hores de futbol sala, al poliesportiu municipal, organitzat per les Filles de Maria i els clavaris de Santa Bàrbara. Els clavaris agraïxen la col·laboració a les empreses anunciadores.
- 21:00 h** Solemne processó en honor a Sant Vicent, encapçalada per la colla de tabaleters i dolçainers i acompanyats per la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.

Programa

- 22:30 h** Trasllat de la imatge del Roser, des de l'església fins el domicili del clavari major al carrer Mestre Palau.
- 23:30 h** Gran espectacle de Play-Back, amb les cançons de moda, organitzat i interpretat pels clavaris i clavariesses de Sant Vicent, als Jardins de l'Ajuntament.
- 23:30 h** Motorock 2010 a l'aparcament del CEU, organitzat pel Motoclub Alfara, amb l'actuació de 3 grups. En acabar, discomòvil.

Diumenge 22 d'agost

Festa de la Mare de Déu del Roser

- 07:00 h** Cant de l'Aurora, a càrrec dels clavaris de la Mare de Déu del Roser.
- 11:30 h** Arreplegada dels clavaris amb l'acompanyament de la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.
- 12:00 h** Missa en honor a la Mare de Déu del Roser, cantada per la Coral Sant Joan de Ribera.
- 13:00 h** Senyal que anuncia la festa de la Immaculada Concepció.
- 19:30 h** Inscripcions al xiringuito de la Penya La Barrancà per participar al campionat de truc, d'escacs i de trivial amb temàtica d'Alfara que es desenvoluparà del 24 al 26 d'agost per les vesprades. Col·labora l'Espai Jove.
- 18:00 h** Partida d'exhibició dels alumnes de l'escola de pilota. En acabar, gran final del 46 Trofeu de Llargues i Ratlles.
- 20:00 h** Final de les 24 hores de futbol sala.
- 20:30 h** Arreplegada dels clavaris de la Mare de Déu del Roser i cercavila.
- 21:00 h** Processó en honor a la Mare de Déu del Roser, acompanyats per l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca i pel grup de dansa "La Senyera". En acabar es dispararà un castell de focs d'artifici.
- 23:00 h** Actuació del grup de teatre "Lo Nostre" amb l'obra "Obsessionada pel règim" de Pilar Calbo, als Jardins Municipals. Patrocinat per l'Ajuntament d'Alfara del Patriarca.
- 24:00 h** Actuació musical en directe al xiringuito de la Penya La Barrancà.

Dilluns 23 d'agost

Festa de les Filles de Maria

- 05:30 h** Cant de l'Aurora, a càrrec de les Filles de Maria.
- 10:45 h** Arreplegada de les clavariesses amb l'acompanyament de la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.
- 12:00 h** Missa en honor a la Immaculada Concepció, oficiada pel Pare Wenceslao, caputxí del Convent de Massamagrell, i pel rector de Sant Isidre de Benaixeve, i cantada per la coral Sant Joan de Ribera d'Alfara del Patriarca.
- 13:00 h** Volteig de campanes que anuncien la festivitat del patró Sant Bertomeu.
- 17:30 h** Jocs tradicionals valencians al poliesportiu municipal, a càrrec de Pallater Medieval. Organitzat per l'Ajuntament i patrocinat pel SARC.
- 19:00 h** Campionats de truc, escacs i trivial amb temàtica d'Alfara al xiringuito de la Penya La Barrancà, amb la col·laboració de l'Espai Jove.
- 19:45 h** Arreplegada i cercavila de les Filles de Maria fins l'església.
- 21:00 h** Processó en honor a la Immaculada Concepció, acompanyades per la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca i la colla de dolçainers i tabaleters "Els Bessons", patrocinat pel SARC. En acabar finalet de focs d'artifici.
- 22:30 h** A l'aparcament del CEU, repartiment d'entrepans, organitzat per les Filles de Maria.
- 23:00 h** Cinema infantil als Jardins de l'Ajuntament, organitzat pels clavaris de Sant Vicent.
- 23:30 h** Macrodiscomòbil, a l'aparcament del CEU, amb regals, gogós i pantalla gegant. Organitzat per les Filles de Maria.

24:00 h Espectacle de focs d'artifici a càrrec de la pirotècnia Fantasia de Carlos Caballer.

Dimarts 24 d'agost ————— Festa de Sant Bertomeu

- 18:00 h** Festa i desenganxada de bou infantil, als Jardins Municipals, organitzat pels clavaris i clavariesses de Sant Vicent i amb l'especial col·laboració de la Comissió de Bous 2005.
- 19:00 h** Campionats de truc, escacs i trivial amb temàtica d'Alfara al *xiringuito* de la Penya La Barrancà, amb la col·laboració de l'Espai Jove.
- 20:00 h** Solemne missa de Sant Bertomeu, patró del poble i titular de la parròquia, oficiada per D. Pedro Miguel Cid.
- 21:00 h** Solemne processó de Sant Bertomeu, amb la participació de la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.
- 22:30 h** Sopar a la fresca i jocs d'atzar, als Jardins de l'Ajuntament, organitzat per la Comissió de Bous 2005. Inscripcions fins el 21 d'agost al telèfon 664.460.480.
- 22:15 h** Trasllat de la imatge de Santa Bàrbara des de l'església fins el domicili del clavari major al carrer La Nòria.
- 23:30 h** Nit de Reagge i la Cervesa, al *xiringuito* de la Penya La Barrancà.

Dimecres 25 d'agost ————— Festa de Santa Bàrbara

- 07:15 h** Gran despertà a càrrec dels clavaris de Santa Bàrbara.
- 11:00 h** Arreplegada dels clavaris de Santa Bàrbara amb l'acompanyament de la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.
- 12:00 h** Solemne missa en honor a Santa Bàrbara.
- 13:00 h** Volteig de campanes que anuncien la festivitat de Sant Joan de Ribera.
- 17:30 h** Jocs tradicionals valencians per "Pallapops" al poliesportiu municipal. Organitzat per l'Ajuntament i patrocinat pel SARC.
- 19:00 h** Campionats de truc, escacs i trivial amb temàtica d'Alfara al xiringuito de la Penya La Barranca, amb la col·laboració de l'Espai Jove.
- 20:00 h** Arreplegada dels clavaris de Santa Bàrbara acompanyats per l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.
- 21:00 h** Processó en honor a Santa Bàrbara. En finalitzar es dispararà un castell de focs d'artifici.
- 23:30 h** Macrodiscombòil a l'aparcament del CEU, a càrrec de l'empresa Espectáculos la Fiesta. Durant la vetllada es lliuraran els premis de les 24 hores de futbol sala. Organitzat pels clavaris de Santa Bàrbara.

Dijous 26 d'agost ————— Festa de Sant Joan de Ribera

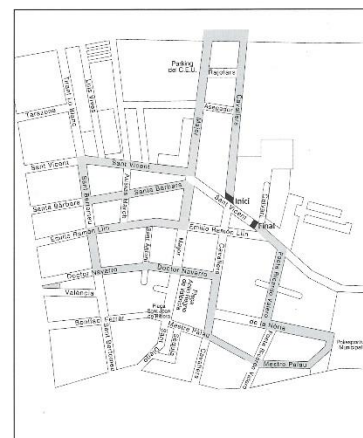
- 12:00 h** Missa en honor a Sant Joan de Ribera, 50 aniversari de la seua canonització, cantada per la Coral Sant Joan de Ribera d'Alfara del Patriarca.
- 19:00 h** Finals dels campionats de truc, escacs i trivial amb temàtica d'Alfara al *xiringuito* de la Penya la Barrancà, amb la col·laboració de l'Espai Jove.
- 19:45 h** Cercavila amb la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca, per arrebregar els clavaris i festers des dels domicilis dels clavaris majors.
- 21:00 h** Solemne processó amb la participació de totes les festes d'enguany, acompanyats per la Colla de Dolçainers "Cinc són Cinc", patrocinat pel SARC, i per la banda de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca. En acabar, la pirotècnia Fantasia de Carlos Caballer dispararà un fanalet com a fi de festa.
- 23:00 h** Concurs d'acudits, organitzat per la Penya la Barrancà. Per participar cal inscriure's al *xiringuito* de la penya entre el 21 i el 25 d'agost. Tot seguit es lliuraran els premis dels campionats d'escacs, truc i trivial d'Alfara, i continuarà la nit amb l'actuació de l'humorista PEDRO REYES.

Programa

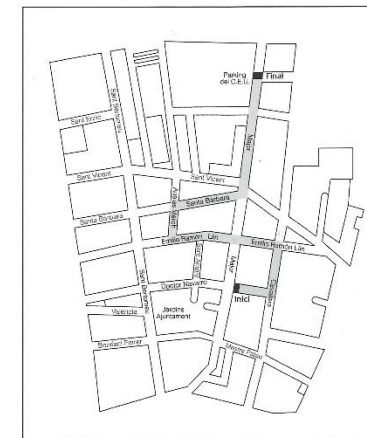
Divendres 27 d'agost Fi de Festa

- 18:30 h** Cavalcada amb la participació de totes les agrupacions festeres. Nota als participants: a les 18:15 h concentració al lloc de costum i en l'ordre del dia de festa.
- 23:30 h** Nit de disfresses. Desfilada pels carrers de la població amb l'acompanyament de varies comparses. Eixida des del carrer Doctor Navarro i arribada a l'aparcament del CEU, on hi haurà una fantàstica discomòbil patrocinada pel programa "Sona la Dipu".
Nota als participants en la desfilada de disfresses: a les 23:15 h concentració al carrer Doctor Navarro des del número 19 (administració de loteries) fins el número 5 (Teatret). En primer lloc desfilàrà el públic en general, i a continuació per ordre del dia de la festa.

Recorregut Cavalcada

Recoregut Disfresses

Diumenge 29 d'agost ————— Matinal Motgra

- 09:00 h** Entrada lliure.
10:00 h Carrera supermotard en la zona de l'aparcament del CEU.
13:00 h Ruta motera per la població.

Comissió de Bous 2005

President: José Luís García Catalá

Vicepresident: Víctor Ibáñez Estellés

Tresorera: Pili Trenco Polonés

Secretària: Raquel Albert Calle

Vocals: Agustín Aguirre Mellina
Ramón Aguirre Mellina
Agustín Aguirre Molina
Rafa Ferri Murcia
Quique Gisbert Calvo
Salva González Martínez
Quique Judas Rodríguez
José Mariner Moreno
Rosi Molina López
Miguel Navarro Trenco

Félix Peinado Fernández
Sandra Pérez Trives
Juan Piña Zabala
Patricia Rodríguez Valls
Jorge Ruiz Ibáñez
Jesús Sanchos Azanón
Laura Sansilvestre Casaña
Fransuà Trenco Polonés
Jorge Trenco Polonés

Col·laboradora: Amparo Campos "La Palera"

Penya Taurina Alfarense

President: Vicente Doménech

Vicepresident: Francisco Medina

Tresorer 1: Javier García

Tresorer 2: Alberto Ros

Secretària: Amparo Amador

Vocals: Juan Ballester
José Ramos
Javier Ramos
Vicente Prades
Víctor Casaña
Ramón Fuentes
Ximo Rocher
Félix Galán
Ana Murillo
Francisca Salmeron
Salvador Solaz
José Manuel Murillo

Club de Pilota

President: Honorato Navarro Porter

Tresorer: Joanvi Murillo Molla

Secretari: Pau Giménez Guanter

Vocals: Emilio José Berga Barat
Batiste Ibáñez Monteagudo
Víctor Lluesma Juan

Com tots els anys els clubs de pilota de les rodalies preparen les seues partides d'estiu. Vinalsa al seu carrer amb la novetat de l'individual, Godella sempre fidel amb les llargues i ratlles, Borbotó amb la Galotxa i Montcada campiona de juvenils d'escala i corda. Tot el món es mou i nosaltres no podem ser menys. El Club de Pilota Valenciana d'Alfara del Patriarca aposta, com és tradició des dels darrers 45 anys, pel món de les Llargues i Ratlles.

L'any passat decidírem prescindir dels juga-

dors professionals i organitzarem el primer trofeu amb gent aficionada de primer nivell, que fou tot un èxit. És ben sabut que els professionals venen amb el jornal guanyat i baixen prou el nivell de joc a les partides d'estiu. Per a evitar partides insulses el Club de Pilota aposta per oferir rivalitat entre pobles i vertadera passió per aquest esport als carrers d'Alfara, que de segur entusiasmarà als veïns que malgrat la calor s'ofereixen a acompanyar-nos en aquestes tardes d'agost pilotari.

Agrupació Musical

Les bandes de música, les escoles de música i educands, contribueixen a conservar el nostre patrimoni cultural, i, així mateix, són un mitjà excel·lent per a fomentar la cohesió social i dinamitzar la vida en els pobles.

Oferixen unes oportunitats increïbles de créixer en valors, tan necessaris per als nostres xiquets i jòvens.

Oferixen l'oportunitat d'adquirir un element cultural nou: conèixer la música, interpretar-la, expressar-se a través d'ella; són aspectes importants en la formació cultural d'una persona que, tant si es dedica a la música professionalment com si no, ací queden.

Oferixen l'oportunitat de ser persones disciplinades: entesa esta no com una submissió sinó com la necessitat de seguir una sèrie de normes i pautes per a aconseguir un fi.

Oferixen l'oportunitat d'adquirir hàbits: la música exigeix constància en l'estudi i en la pràctica de l'instrument. Açò al seu torn pot ajudar a crear també constància i hàbit en altres àmbits de la vida com per exemple en els estudis escolars.

Oferixen l'oportunitat d'aprendre que les coses que valen la pena suposen esforç: l'esforç d'estudiar i assajar a casa, en les classes, en la Banda una vegada i una altra fins que l'obra es vaja perfeccionant. Contra la cultura del fàcil, la immediatesa, el "aconsegueix-ho sense esforç", ací aprenen que la cura i la tenacitat és l'important, cara afrontar les dificultats de la vida.

Oferixen l'oportunitat de ser persones responsables: la responsabilitat que ocasiona saber que cada

educand té un paper que exercir i que el seu bon fer repercutirà en el resultat final.

Oferixen l'oportunitat d'aprendre a saber el que és la corresponsabilitat: és a dir, una responsabilitat compartida, on tots es reconeixen com a elements indispensables per a aconseguir l'objectiu.

Oferixen l'oportunitat de descobrir que és més important la comunitat que la individualitat: en una Banda tots els elements són importants, tots tenen la seua missió, el seu protagonisme. Ací no valen les individualitats estèrils, no hi ha ningú més important que un altre. Tots contribueixen en harmonia, des de la seua individualitat (no individualisme) que tot funcione correctament i s'aconsegueixca l'objectiu de sonar a l'uníson.

Oferixen l'oportunitat d'ampliar el cercle d'amistats: allí es coneixen altres xiquets d'altres col·legis, inclús d'altres pobles.

Oferixen l'oportunitat d'enfrontar-se a la timidesa i a certes pors: en els concerts, en les audicions, etc. tenen que "enfrontar-se" al públic, vencer els temors i lluitar contra les seues pròpies pors.

Oferixen l'oportunitat de mantindre els nostres fills realitzant una activitat altament formativa.

En definitiva, a més de formar-los musicalment, estem ajudant-los a desenrotllar altres qualitats que van formant el seu caràcter; el seu afany de superació, desenrotllant la seua capacitat comunicativa, el sacrifici, el treball constant... i s'incorporen a la seua personalitat per a canalitzar-les i valdre's d'elles en l'aprenentatge de l'assignatura més difícil que hi ha: la vida.

La bona acollida que va tindre el xiringuito de la Penya La Barrancà entre els veïns i veïnes d'Alfara durant les festes de l'any passat ens ha donat l'aleu suficient (i més que sobrat) per repetir enguany l'experiència.

Vam treballar de valent perquè tot estiguera a punt, lluitant contra els imprevists que eixiren en determinats moments i treballant fins altes hores de la matinada per contribuir a l'augment de l'oci durant les festes d'agost.

Davant tot l'esforç que açò va suposar, ens sentirem un poc desil·lusionats amb certes crítiques que arribaren des d'un xicotet sector de la població, que no entengueren l'esperit de la nostra festa.

En cap moment volguérem ferir la sensibilitat de cap veí d'Alfara, i com que sembla que ho férem, des d'estes línies demanem les més sinceres disculpes a qui es pogué sentir ofès.

Així, volem deixar clar que des de la Penya La Barrancà organitzem les activitats amb un gran respecte per la resta de les festes, comissions i clavaries, a les que per descomptat esperem este estiu al xiringuito que tornarem a ubicar junt a la plaça del CEU.

Este mes d'agost reprenim activitats que ja desenvolupàrem l'any passat, com la nit de la "torrà", el concurs d'allioli o el festival de música, i aportem altres novetats, com l'actuació de l'humorista Pedro Reyes o els campionats de truc, escacs i de trivial amb temàtica d'Alfara.

Volem passar-ho bé amb la companyia de tots i cadascun de vosaltres, així que us esperem del 19 al 27 d'agost al xiringuito de la Penya La Barrancà.

Penya la Barrancà

President: Emilio Berga

Tresorer: Pau Giménez

Secretària: Núria Garcia

Vocals: Alejandro Greses
Anna Navarro
Miquel Navarro
Mario Garcia
Antonio Bosch
Miquel Giménez
Borja Obrer
José Pedro Albert
Eliseo Albert

Motoclub

President: Luis Rodríguez

Vicepresident: Eduardo Rodríguez

Tresorer: Sonia Doménech

Secretari: José Pedro Albert

Vocal 1: Francisco Javier González

Vocal 2: Miguel Ángel Carnero

Vocal 3: José Luis Valls

Socis: Jesús Ruano
Sergio Heredia
Francisco Martínez
Andrés Beltrán
Raúl Estellés
Manuel Meléndez
Francisco Marí
David García
Oscar García
Francisco Horts
Vicente Ros
Mario Martínez
Enrique López
Daniel Bargues
Emilio Salvador
Batiste Ibáñez
Vicente Navarro
Carlos Bondia
Jorge Ruano
Carlos Cataluña

Mare de Déu dels Desemparats

A la Virgen de los Desamparados
Le venimos a rezar,
Para pedirle que nos acompañe
En esta vida a caminar,
Porque sin su compañía
Es muy difícil andar.
Siempre surgen sinsabores,
Amargas y demás,
Que si no está Ella de guía
No podemos superar.
Ella nos levanta el ánimo
Cuando decaemos por una enfermedad,
Con su aliento nos ayuda
Y nos da fuerzas hasta sanar,
Y si la enfermedad es grave,
Que no podemos curar,
Viene a cogernos de la mano
Y al cielo nos llevará.
Por eso querida Virgen
Te venimos a rezar,
Y a pedirte por nosotros,
Y por toda la humanidad.
Aunque seamos tan rebeldes,
Cabezotas y algunos no crean en na,
Tú no nos abandones nunca
Porque en el momento crucial,
Te llamamos desesperados
Pidiéndote Virgen María
No nos vayas a desamparar.
Tú eres buena con nosotros
Y no nos exiges na,
Sólo nos pides que amemos a tu hijo
Y a toda la humanidad
Y que recemos el rosario
Porque eso nos ayudará.
Yo os pido alfarenses
Que no la vayamos a olvidar
Y que en nuestras oraciones
La tengamos muy presente
Porque Ella allí estará
Escuchando nuestros ruegos,
Peticións y demás
Y aunque despacito hables,
Ella siempre nos escuchará.
Vecinos, os pido nuevamente,
Que griteamos a la par,
Viva la Virgen María,
Viva la Madre de Dios,
Viva la Cheperudeta
Y danos tu protección.

Adoración Blázquez Garrido

Clavariessa Major: Mª Carmen Muñoz

Clavariessa d'Honor: Inmaculada Aguilar

Clavariesses: Dolores Andújar
Mª Ángeles Beltrán
Adoración Blázquez
Lucía Carsi
Francisca Costa
Mª Ángeles Gallego
Manolita Ibáñez
Encarna López
Consuelo Martínez
Mercedes Moreno
Mª Dolores Regidor
Teresa Regidor
Pilar Romero
Carmen Ruiz
Purificación Sepúlveda
Mª Luz Vilanova

Col-laboradora: Mª Paz Barranco

Mare de Déu d'Agost

Clavariessa Major: Mª Carmen Palanca Marí

Clavariesses: Josefa Palanca Marí
María José Gavilá de la Lastra
Francisca Palanca Alfonso
Dolores Puchol Ruiz
Amparo Asenjo Marqués
Amparo Berga Ferrer
Consolación Valero Cervera
Amparo Campos Fort
Francisca Ferrer Gil
Mª Carmen Molins Marí
Trinidad Palanca Brisa
Marta Rosa Aravena Hernández

Festers de Sant Vicent

Clavari Major: José Contell Lechón

Clavaris: Miguel Andrés Orts
Xavier Belenguer García
Eva Blanco Andrés
María Cordero Carrascosa
Marta Domenech Beltrán
Raquel Filiberto Albarracín
Udea Gordón Moreno
Silvia García Jiménez
Paula Morillo Seguí
Mª Assumpció Palau Clausell
Immaculada Palau Clausell
José Andrés Peredo Messuti
Alejandro Pitarque Escribano
Javier Ramos Calderer
Anna Sales Odena
Tamara Toledo Navarro

Festers de la Mare de Déu del Roser

Clavaris:

Carmen Lluesma Catalá
Carmen Zamorano Lluesma
Lola Zamorano Lluesma
Mercedes Zamorano Lluesma
Amparo Zamorano Lluesma
Concha Zamorano Lluesma
Francisco Lluesma Montesinos
Bárbara Lluesma Montesinos
Rosario Taroncher Dolzà
Rosario Lluesma Palmero
Rosario Sanchis Lluesma
Sonia Ramada Dolz
Amparo Alcoriza Lluesma
Joaquín gisbert Lluesma

Col·laboradors:

Rosa Lluesma Palmero
Juan Mercader Sanchis
Marta Mercader Sanchis
Lola Épila Gómez
Amparo Lluesma Ferrando
Concha Benlloch Lluesma
Emilia Balaguer Guallart
Pepe Moreno Dolzà
Hilario Marí Alfonso
Mª José Ferrer Torrijos
Asunción Taroncher Dolzà
Mª José Gavilá de la Lastra
Paquita Palanca Alfonso

Filles de Maria

Clavariessa Major: Maria José Alfonso Almodóvar

Clavariesses: Patricia Alfonso Cano
Aroa Aguirre Izquierdo
Maribel Alcoriza Balaguer
Beatriz Bravo Martí
Gemma Frasset Torres
Sandra Ibáñez González
Neus Jiménez Zamorano
Paula Marí Fontestad
Nuria Martínez Torres
Amparo Palanca Real
Verónica Romero Ruiz

Clavaris de Sant Bertomeu

Clavaris voluntaris:
Joaquín Jiménez Vilallonga
Vicente Palau Mota
Antonio Martín de Vidales Abril
Fernando Balaguer Inglés
José Pedro Albert Tortajada
José Huguet Berga
Aurelio Agut Molner
Francisco Alba Rodríguez
Ramón Ruiz Nebot
Rafael Contell Cortell

Clavaris de Santa Bàrbara

Clavari Major: Miguel Alba Escriche

Clavaris: José Antonio Jiménez Barranco
José Federico Andreu Moreno
Francisco Bailach Montalt
José Manuel García Boils
Alejandro Giménez Benet
Raimundo Martínez Navarro
Manel Palanca Real
Bernardo Rodríguez Catalunya
David Ros Morote
José Sanfrancisco Zapata
José María Valencia Martí

L'obra de Rafael Cardells a l'església d'Alfara

Beatriu Navarro i Buenaventura

Volta del presbiteri de l'església d'Alfara

L'església de Sant Bertomeu d'Alfara del Patriarca té unes pintures murals de mitjan segle XX realitzades per l'artista de Meliana Rafael Cardells Camarlench (1899-1980). Pintor rellevant a la nostra comarca, estudià a l'Escola d'Arts i Oficis i a la de Belles Arts de Sant Carles de València, de manera que po-

dem considerar-lo un pintor complet de formació sòlida. El 1917, junt els seus companys Francesc Corell, Juli Benlloch i Josep Maria Rausell, fundà el Cercle Artístic i Instructiu de Meliana. En 1927 establí el seu estudi a València i després de la guerra és quan començà l'etapa més fecunda, dedicat durant més de dues dècades a decorar edificis religiosos que havien estat deteriorats pel conflicte. La seua producció és molt extensa i dominà diverses tècniques com pintura a l'oli, al tremp, al fresc, aquarel·la, etc. fins i tot treballà al món de les falles durant la dècada dels anys 20 i 30.

Són moltes les esglésies que decorà (Meliana, Paterna, Almàssera, Gandia, Mislata, Algemesí, Almassora, Pego, València, Lliria, entre altres), fins i tot treballà a Terol, Múrcia i Toledo. En la majoria dels casos feu servir la tècnica de la pintura al fresc, com a Alfara. Es tracta d'un procediment difícil perquè no permet fer pauses ni rectificar. Sobre el mur lluit i encara tendre s'aplica la pintura, de manera que cada jornada el pintor ha de tindre clar sobre quina ➔

Esbós d'Alfara. R. Cardells

zona va a treballar i completar-la abans que s'eixugue. El resultat final és durador i resistent, ja que, abans d'endurir-se, els colors han penetrat el mur.

Cal recordar que vers 1960 es realitzà a l'església d'Alfara una reforma arquitectònica al presbiteri, aleshores de tester rectangular, per tal de donar-li a la volta forma de quart d'esfera, resultat que aportava major plasticitat i permetria una decoració pictòrica rica d'inspiració neobarroca. La pintura de Cardells a l'església d'Alfara es desenvolupa a les voltes. El programa iconogràfic del presbiteri comprén la Trinitat, el martiri de sant Bertomeu i l'expulsió dels moriscos. A la volta del creuer veiem la Puríssima amb els evangelistes a les petxines. A les llunetes que recorren el mur del temple i al creuer trobem els apòstols, i al mur superior del cor, l'al·legoria de la Fe. Als retaules de la Mare de Déu dels Desemparats i de Sant Vicent pintà també uns àngels heràldics: amb les barres d'Aragó i amb la ferradura dels Ferrer. A la capella baptismal hi ha un llenç adherit al mur que representa el baptisme de Jesús per sant Joan al riu Jordà. Aquest llenç està signat baix a la dreta R. Cardells.

L'escena de l'expulsió dels moriscos pel patriarca Joan de Ribera, situada a la dreta del presbiteri, està basada en l'obra del mateix tema de Vicent López que podem veure a la capella del sant Calze de la Seu de València. Cardells ha afegit més personatges portadors del pal·li, però són perfectament identificables les figures del patriarca i l'abanderat, així com la composició horitzontal dividida en dos sectors. A l'església d'Almàssera fa servir la mateixa

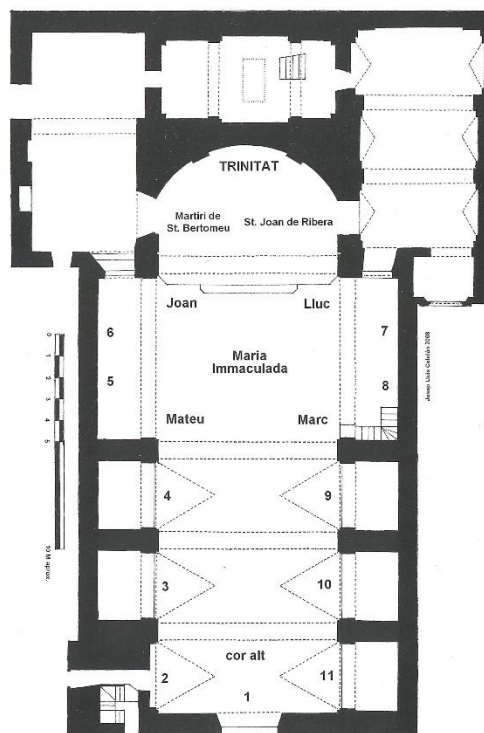
font però també amb modificacions. La producció de Cardells, ja ho hem dit, és extensa. Mai, però, veurem repetida cap escena o personatge. Sempre introdueix canvis que fan que cada treball siga únic.

D'aquesta escena de l'expulsió dels moriscos coneixem un esbós a llapis que feu el pintor i que es conserva a l'arxiu de Víctor Cardells, fill de Rafael, a qui agraïm la seua gentilesa. A la part inferior dreta llegim "Alfara del Patriarca. Valencia". Veiem els dos vaixells amb el fanal, la plataforma de fusta d'accés i el patriarca amb un escolà agenollat. Els personatges

Expulsió dels moriscos. Rafael Cardells.

femenins asseguts, finalment, els pintà a l'esquerra, formant part de l'escena del martiri de sant Bertomeu. També del mateix arxiu és l'aquarel·la amb el tema de l'expulsió i Joan de Ribera, de característiques molt semblants. —>

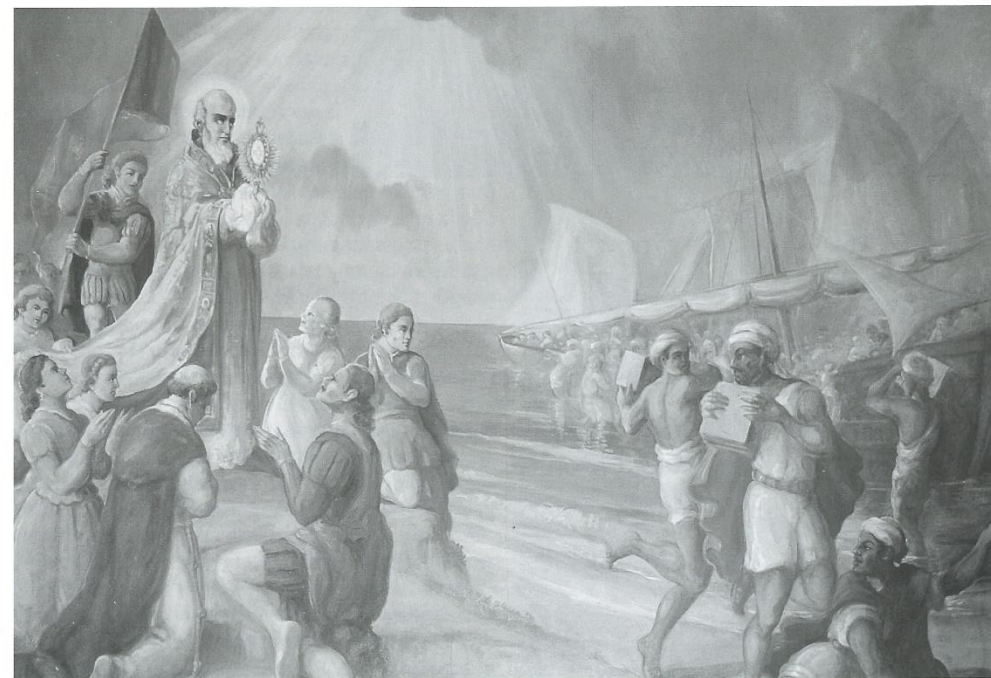
Planta de l'església d'Alfara del Patriarca realitzada per J. Ll. Cebrián, amb la distribució de les pintures de Cardells: 1- Al·legoria de la Fe, 2- Sant Felip, 3- Sant Jaume el Major, 4- Sant Jaume el Menor, 5- Sant Judes Tadeu, 6- Sant Pere, 7- Sant Pau, 8- Sant Bertomeu, 9- Sant Tomàs, 10- Sant Andreu i 11- Sant Simó

Expulsió dels moriscos. Vicent López

L'arxiu parroquial conserva el llibre de comptes de la Reforma del temple on consten els pagaments quinzenals, mensuals o bimensuals fets a Cardells entre 1960 i 1963. Tanmateix, el llibre de festes de 1960 esmenta la "inauguració de la decoració" del temple. Les quantitats entregades oscil·len entre

3.000 i 25.000 pesetes. En total, segons aquest llibre de comptes, Rafael Cardells rebé pels treballs a l'església d'Alfara unes 800.000 pesetes. També hi trobem despeses de rajoles, sorra, marbre, etc. per a les obres. A partir de la pàgina 23 no hi ha més anotacions al llibre.■

Església d'Almàssera

Els Àngels d'Alfara

Text d'Enric M. Cuñat Sesé
Imatges de J. Ll. Cebrián

Durant molts anys he assistit a les processons amb la corporació municipal darrere de les imatges dels sants, cosa que em permetia veure certs detalls com els peus dels àngels que en formen part. Peus descalços, puix els àngels, missatgers entre el cel i la terra, no tenen necessitat d'anar calçats ja que no toquen el terra. Voldria en aquest article convidar tots els alfarens a fixar-se en aquestes obres d'art i en el seu significat.

Els àngels han passat a segon terme en els relats religiosos de les esglésies cristianes, almenys de les occidentals. A això han contribuït els moviments teològics, protestants i catòlics, que propugnen un retorn a l'essència, com aquelles escoles de pensament que tracten d'explicar l'escriptura i la tradició apostòlica reduint els elements folklòrics, i fins i tot filosòfics, estranys o afegits amb el temps, al missatge salvífic de l'evangeli.

És cert que els àngels no formen part de la confessió de fe o credo dels primers concilis, i no obstant això, els àngels apareixen en les escriptures, des del Gènesi fins a l'Apocalipsi; i en algun llibre no canònic com el d'Enoc. Estan presents en la vida de Jesús, anuncien el seu naixement i la seua resurrecció, el

conforten al desert i a l'hort de les oliveres. Van ser objecte de reflexió per part de Pau, dels pares i els doctors de l'Església com Dionís, qui establí la jerarquia dels àngels i parlà d'un triple ordre, cadascun amb tres cors, en el qual es classificaven, segons la proximitat a Déu, els serafins, querubins i trons; les dominacions, virtuts i potestats; i els principats, arcàngels i àngels com els més propers als homes. O sant Tomàs d'Aquino, el doctor angèlic, que va tractar d'explicar la naturalesa d'aquestes criatures espirituals dins del motle de la filosofia d'Aristòtil.

Però, a més, els àngels estan presents en la litúrgia, en els sacraments i en els oficis de les hores. L'arcàngel Miquel s'esmenta en l'acte penitencial de l'inici de la missa i en la benedicció de l'encens; en la litúrgia de la paraula es canta l'himne angèlic del Glòria (Luc, 2-14) i la pregària eucarística comença després del cant del trisagi, *Sanctus, sanctus, sanctus*, (Isaïes 6,1-4) l'himne de lloança a la majestat de Déu en el qual l'església uneix les seues veus a les dels cors celestials que en la missa tridentina o de ritu extraordinari encara s'enumeren com àngels, serafins, dominacions, potestats i virtuts. Els ritus exequials encomanen als àngels la missió de portar al paradís el difunt i als sants que el reben i el porten a la nova Jerusalem. Són nombrosos, per altra banda, els salms, himnes i antífones de la litúrgia de les hores en la qual es fa esment dels àngels. Com per exemple l'himne de la festa de Corpus Christi que fa referència al pa de la comunió com *panis angelicus*, el pa dels àngels, denominació que encara he pogut llegir enguany en les estampes de la primera comunió.

És veritat que una certa religiositat popular ha pogut abusar dels àngels i fer-ne interpretacions incorrectes i que es fa necessària, per tant, una nova reflexió sobre ells. Però el que ha ocorregut és que ara els àngels, i els dimonis, omplen de forma autònoma els llibres de moviments espirituals de nou encuny o certes pel·lícules benintencionades i es parla dels àngels com si es tractés de genis o donyets que administren el món i la vida dels homes sense cap relació amb el Déu u i tri cristià...

Ha estat sobretot a través de les obres d'art que el nostre pensament i imaginació ha tingut coneixement dels àngels. Els artistes s'han vist obligats a donar imatge corporal al que són esperits purs, éssers sense matèria, i per això han recorregut al repertori

d'imatges existents, fonamentalment la deessa grega Niké o Victòria, els amors i altres representacions de divinitats de l'Orient Mitjà. Les primeres imatges dels àngels eren les de simples joves, fins i tot amb barba, sobretot si eren episodis evangèlics en els quals els àngels intervenen en moments d'aparent normalitat. És a partir del segle V, després dels llibres de Dionís l'Areopagita al qual ens hem referit al començament, quan apareix la iconografia que els dona l'aparença de xiquets o molt joves, dotats de sis, quatre o dues ales amb colors determinats, vestits amb túniques lleugeres, dalmàtiques, o cuirasses per a assenyalar la seua condició de membres dels exèrcits celestials. Els arcàngels estan individualitzats, només hi ha set i es coneix el nom d'almenys tres d'ells: Miquel, Rafael i Gabriel als quals diferents tradicions afegeixen altres quatre noms que varien segons els països.

En l'art s'han representat episodis de les escriptures en les quals els àngels tenen un paper protagonista: l'expulsió d'Adam del paradís terrenal, la visió de l'escala de Jacob, el sacrifici d'Isaac, el viatge de Tobies, l'Anunciació, el naixement de Jesús, les teofanies del baptisme de Jesús, la segona vinguda de Crist i el Judici Final, el combat entre àngels bons i rebels i tants altres passatges.

En l'art gòtic i renaixentista els àngels apareixen en grups ordenats en totes les representacions de Crist en la glòria, moltes vegades com àngels músics tocant diversos instruments. Un exemple esplèndid d'això, ja en el Renaixement, són els àngels músics del presbiteri de la catedral de València recentment descoberts i restaurats.

És en el barroc quan les repre-

Detall de la imatge del Patriarca

sentacions de la glòria s'omplen de més i més àngels, ja que al cel hi ha miríades d'ells, que es veuen reduïts a un simple cabot infantil del qual sorgeixen dues ales, anomenats popularment querubins. Aquest és al meu entendre el seu major valor simbòlic: representar la presència i la majestat de Déu. Una altra qüestió és que cada vegada fou més freqüent un ús purament decoratiu o ornamental dels àngels com suports a les cornises o altres elements arquitectònics, o portadors de llums o altres objectes relacionats amb el culte. Fora de l'Església, els àngels són portadors de l'escut del Regne, com pot

veure's a la Llotja o a les Portes de Serrans ja que les Corts Valencianes tenen entre els seus patrons a l'Àngel Custodi. Les Corts actuals encara el tenen entre els seus símbols.

A l'església parroquial d'Alfara del Patriarca podem veure nombrosos àngels de tot tipus tant a les pintures murals com als retaules dels altars i a les imatges processionals. L'absis del presbiteri està presidit per una manifestació de la Trinitat en la Glòria, i apareixen els tres tipus de representació angèlica: els cabots alats, els infants mig nus i els joves vestits amb túnica amb les ales desplegadas. La

Detall de la imatge de la Immaculada

representació d'una Glòria en l'altar major respon a un tema habitual als temples, però jo voldria assenyalar la peculiar relació que pot tenir amb sant Bertomeu si tenim en compte el versicle evangèlic Joan 1, 51 en què Jesús després de la confessió de Bertomeu o Natanael, com se l'anomena, li diu "us assegure que veureu el cel obert i els àngels de Déu pujar i baixar sobre el Fill de l'Home". No sé si don Vicente Aranda, el rector comitent, l'indicà aquest passatge al pintor Cardells, però si ho tenim en compte certament s'hi dona una raó ajustada d'aquesta visió de la glòria. La volta del creuer té també una representació de la Verge Immaculada assumpta al Cel i per tant hi ha una nombrosa presència d'àngels de tot tipus al voltant.

L'altar de la Immaculada es remata amb dos àngels xiquets, en escultura platejada amb el llenç de puresa daurat, que mostren l'anagrama de Maria. L'altar de la Mare de Déu dels Desemparats es remata amb l'escut de València sostingut per dos àngels i el de sant Vicent amb l'escut de la família Ferrer presentat, també, per dos àngels pintats. No he vist àngels purament decoratius en cap columna o cornisa de l'església, excepte l'òria de la fornícula del retaule de fusta de la capella de la comunió.

Quasi totes les imatges processionals, especialment les de les Verges, tenen angelets a la peanya que representa el cel en forma d'un núvol cotonós o sobre el globus de la Terra en el cas de la Puríssima. La Mare de Déu dels Desemparats està presentada entre dos àngels que al·ludeixen potser a una pietosa tradició

Detall de la imatge de Sant Vicent

que diu que la imatge de la verge no va ser obra dels homes sinó que va ser esculpida pels àngels. La imatge de la Immaculada, obra de J. M. Ponsoda (1939), té als peus dos bells àngels xiquets, un sosté una cinta amb la inscripció *Tota pulcra*, sembla que a la mà tingué un liri o assutzena que s'ha perdut, i l'altre porta un espill com a símbol de la concepció immaculada de Maria, espill sense taca, en el qual es reflecteix la saviesa i justícia divina. El sant Vicent, realitzat als tallers de Rausell i Llorens (1945) té també dos àngels joves vestits amb túnica. Un sosté el llibre de les escriptures i l'altre, la trompeta de l'Apocalipsi, llevat que es tracte de l'àngel que apareix en molts púlpits com en el desaparegut de l'ermita de Santa Bàrbara de Vinalesa, que fa referència a la condició de predicador de sant Vicent. Sant Joan de Ribera, obra de José Justo (1948), apareix agenollat davant una custòdia sostinguda per dos àngels xiquets nus, sense el llenç de puresa, que conviden a l'adoració del sagrament. Curiosament, sant Francesc, doctor seràfic, no està representat sobre núvols i la imatge no té cap àngel, encara que en la iconografia del sant és freqüent que es representen els àngels portant el crucifix des del qual se li transmeten les nafres. Finalment, en la processó de la Mare de Déu d'Agost, un àngel sosté en la capçalera del lit de la Dormició un llum encès.

A la parròquia hi ha una altra imatge que no té altar propi i que no ix en processó i és la de sant Miquel Arcàngel que va pertànyer a la fàbrica de rajoles de V. Bonet Trencó i de la festa del qual s'encarregaven els treballadors en els anys cinquanta del segle passat. Aquesta imatge va ser dipositada en l'església pels familiars de l'últim encarregat de la fàbrica que la conservava al seu domicili. ■

Sant Miquel

El retorn tardà

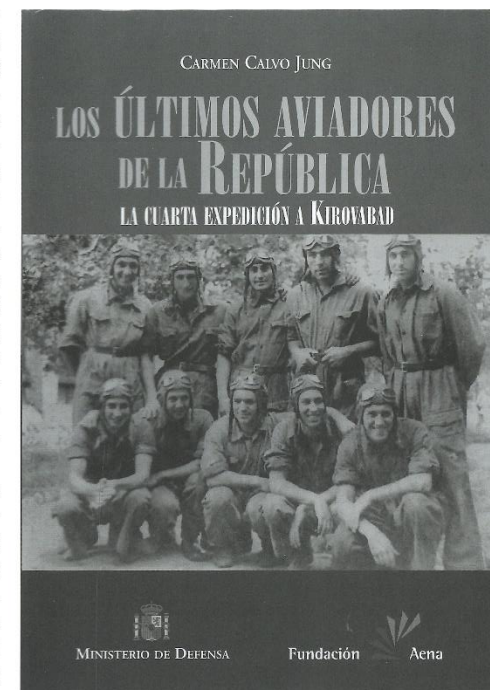
Carmen Calvo Jung, arquitecta i historiadora

En plena Guerra Civil espanyola, ja en la seua fase final a la tardor/hivern de 1938, tres grups de jòvens alumnes-pilots van eixir d'Espanya amb destinació a la Unió Soviètica, per orde del Govern, per a perfeccionar la seua formació com a aviadors militars, que la República necessitava amb urgència; eren els últims d'uns 800 alumnes-pilots espanyols instruits en l'antiga URSS. Però estos quasi 200 pilots, la major part d'ells naturals de Catalunya i Comunitat Valenciana, no van poder eixir del país d'acollida després del final de la guerra. Un grup d'ells va passar, junt els marins republicans que llavors també es trobaven a l'URSS, 15 anys detinguts en camps de treball forçat en condicions inhumanes; la seua durada eixos anys va ser una lluita contínua a vida o mort. Un d'estos pilots era José Calvo Muedra, la família del qual era originària d'Alfara del Patriarca, encara que després assentada a València.

Com sóc filla del pilot de la República Espanyola José Calvo, sempre vaig estar interessada per la història de mon pare i dels seus companys. A pesar que no visc tot l'any a Espanya, sinó a Alemanya, i que esta història no té relació amb la meua vida professional, he realitzat una investigació sobre una part de la Guerra Civil espanyola i de la història internacional dels anys 30 a 50 del segle XX que és en gran part desconeguda: la formació de pilots republicans en l'antiga URSS durant la Guerra Civil, l'internament d'un grup de pilots de l'últim curs en camps de treball forçat soviètics després de la derrota de la República Espanyola i el seu retorn a Espanya després de la mort d'Stalin.

En la passada primavera es va publicar el llibre basat en esta investigació, que va eixir al carrer just per a la Fira del Llibre de Madrid. La publicació va ser magníficament editada pel Ministeri de Defensa junt la Fundació AENA, a Madrid, davall el títol "Los últimos aviadores de la República. La cuarta expedición a Kirovabad" (395 pàgines, 29 fotografies, 25 euros).

L'anàlisi d'esta investigació es basa en documents de més de 20 arxius de països d'Europa, des de Madrid a París, Amsterdam i Berlín fins a Moscou, i inclou les memòries inèdites d'alguns pilots supervivents. Els protagonistes i testimonis d'esta història, que viuen dispersos en diferents continents i als que he aconseguit entrevistar, han contribuït amb els seus records personals a l'aclariment dels fets. Grà-

Coberta del llibre de Carmen Calvo Jung

cies a la contribució de l'últim pilot supervivent, Vicente Montejano, la successió dels fets d'esta història s'ha pogut reproduir d'una manera fidedigna. El resultat de la investigació presenta la reconstrucció del destí dels quasi 200 alumnes-pilots de l'aviació republicana de l'última expedició enviada a l'Escola de Capacitació a Kirovabad (actual Azerbaitjan) a la tardor/hivern de 1938, l'internament en 1940 i 1941 d'alguns d'estos aviadors en camps de treball forçat soviètics i la seua eixida de l'URSS en 1954 des del port d'Odessa, a bord del vaixell Semíramis que els va portar a Barcelona, per a la seua integració a Espanya.

A pesar que el tema exposa una etapa de la Història ja passada, ara cobra gran actualitat a causa de l'enorme interès que tenen, tant els familiars d'estos pilots de la República com els historiadors contemporanis espanyols, per saber, 70 anys després, per què van caure en desgràcia al terme de la Guerra Civil espanyola i ja no van ser tractats com aliats, ➔

sinó com enemics. L'estudi vol aclarir per què, sense cap acusació ni condemna explícita, van haver de suportar durant 15 anys, en el més absolut dels desemparaments, les més dures penalitats en els camps de treball forçat soviètics. Els seus fills i néts han esperat fins hui que algú els proporcione alguna explicació sobre el que ocorre i que traga esta història del pou de l'oblit. Considere que els resultats d'este treball són una aportació vàlida al necessari aclariment dels esdeveniments de la Guerra Civil espanyola, ja que presente unes informacions que, fins ara i pel seu caràcter "secret", no van ser accessibles per al públic. A més, s'adjunta i es publica per primera vegada un llistat dels alumnes-pilots espanyols presents en Kirovabad al març de 1939.

El llibre "Los últimos aviadores de la República" - en veritat és el llibre de diversos familiars dels pilots de l'última expedició a Kirovabad que viuen en molts països- està ja editat, la qual cosa a nosaltres ens produeix una gran alegria. Sé, per moltes conversacions amb familiars i testimonis que han compartit i sobreviscut a la tragèdia dels camps de treball forçat junt els pilots republicans, que estaven esperant este

llibre amb gran il·lusió. Així per exemple, dos d'ells - hui en dia ja molt majors- que han trobat una nova pàtria a Austràlia, han contestat a la meua preocupació que el llibre només estiga editat en castellà: "tu deixa en les nostres mans si ho anem a entendre o no; mana'ns un exemplar del llibre el més prompte possible! Clar que anem a comprendre-ho". M'ho han assegurat així perquè, durant els molts anys que van compartir amb els pilots i marins republicans en els mateixos camps de concentració, van aprendre un poc de castellà, de la mateixa manera que els espanyols aprenien alemany d'ells.

Desitge, per fi, expressar un enorme agraïment, tant de part del pilot Vicente Montejano i de la meua pròpia com la d'alguns familiars de molts altres pilots de l'última expedició, a l'Editorial del Ministeri de Defensa i a la Fundació AENA, a Madrid, per la seua ajuda i suport. Així mateix, vull manifestar la meua gratitud a la Fundació Hans i Traute Matthöfer en Bonn, Alemanya, y a la Fundació Friedrich Ebert, a Madrid. Agraïsc també a tots els amics que em van ajudar durant tots els anys d'investigació i publicació del llibre. ■

Alumnes-pilots republicans dels últims cursos de l'Escola Militar situada a Kirovabad, en 1938-39. Dalt a l'esquerra, Fulgencio García Buendía; al centre, Rafael Estrella López; baix, José Calvo Muedra. La resta dels alumnes no estan identificats

Verge, rosa celestial de fragantíssima olor...

Josep Marí i Mollà

Aquest any que al no haver clavaris, la festa del Roser torna a tindre un caràcter familiar, em ve a la memòria tot aquell moviment festiu religiós dels anys 50 del segle passat.

No és que en aquell temps es portara la festa endavant per una família parental, sinó, que per haver una forta Confraria del Rosari amb sentiment corporatiu, tenia una forma d'actuar quasi familiar.

S'ha parlat de les Salves de les vesprades de Diumenge per arregar diners per a la festa, s'ha parlat i encara es commemora el Cant de l'Aurora, però pocs recorden i molt menys ho fan, el Rosari de l'Aurora.

El cant de l'Aurora es feia durant els mesos de maig i d'octubre i el rosari, amb la imatge de la Mare de Déu o el guió de la Confraria amb els fanals que hi havien per al cas, tots els diumenges d'octubre abans de la missa de les 6 del matí.

Sí, en aquell temps es matinejava molt. (Podeu imaginar-vos a quina hora es feia l'Aurora si s'acabava abans del rosari).

Amb tot, jo recorde especialment, l'exercici que es feia un diumenge cada més de l'any, després de la missa d'onze: "l'Exercici del Roser". En acabar la missa no es quedava molta gent, i jo ho feia perquè era molt curiós, és clar. Es feia una processoneta pels voltants dels bancs de l'església que aleshores estaven al centre, amb un ostensori que mostrava una imatge de la Mare de Déu del Rosari de Pompeia i finalitzava a la capella de la Mare de Déu del Rosari d'Alfara. Tots portaven ciris molt menuts i escar-ransits o al menys això em semblava a mi, i mentre, cantaven: "Ave maris stella". Després, ja amb l'ostensori a l'altar cantàvem els gojos:

*Vos sou la rosa millor
Que desterra el nostre mal.*

Aquell ostensori va estar a la còmoda de l'habitació de la meua iaia durant tota la Guerra d'Espanya amb la imatge coberta per una fotografia familiar. Potser per haver-me contat allò la iaia, jo li tenia tanta fixació.

Amb tot; allò que més m'impressionava en aquells temps, eren els rosaris als difunts el dia de la seua defunció.

Per aquells anys es reunien els veïns durant tres dies a la casa del finat per resar-li un rosari. No mai cantat, sempre resat i sense "glòria patris", sempre "requiescat in pace".

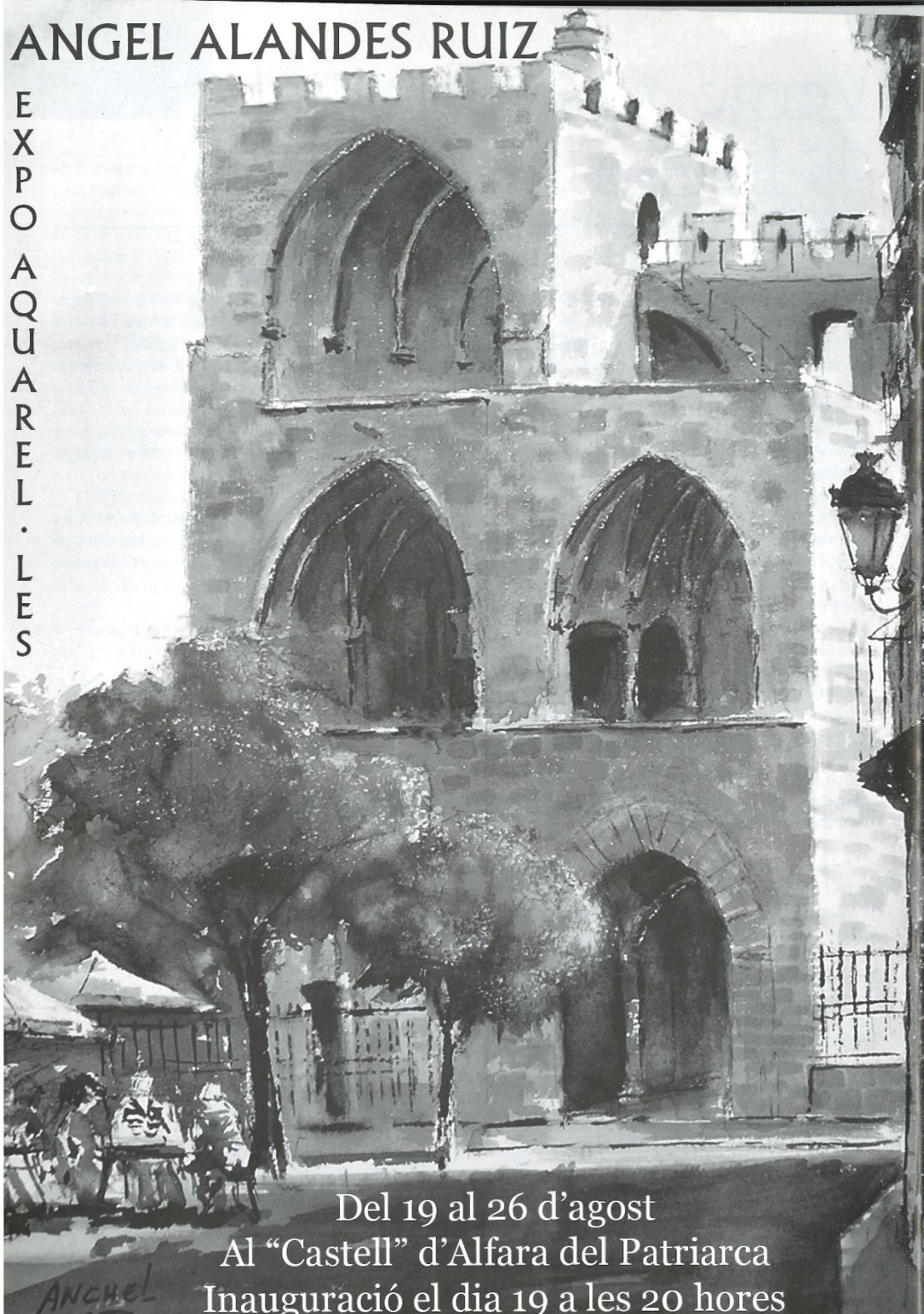
El primer dia sols el resaven els homes i el segon i el tercer, les dones i els xiquets.

No cal dir que el primer dia el feien el confreres del rosari.

Allà anaven ells des de l'església on es reunien amb creu i fanals (per cert al Crist que duïen li faltava una mà) i resant ja pel carrer, anaven a la casa del mort. No feien por, però causaven respecte. En aquell temps de fam, fred i apagament de llum quasi diària, la mort formava part de la nostra quotidianitat. Majors i joves, vells i xiquets, de mort natural i per suïcidí. En els anys 50 la vida i la mort anaven de la mà. I aquells homes del rosari s-ho prenién molt seriosament i no saludaven ningú fins que tot el ritual s'havia acabat.

Clar que sempre ens quedava l'esperança:

*De gojos, penes i glòria
Oh, Verge vos coroneu
I als vostres confreres doneu
La llum, consol i victòria.
Sempre es troba el favor
En el vostre amor maternal.*

ANGEL ALANDES RUIZ

EXPO
AQUA
REL·LES

Del 19 al 26 d'agost
Al "Castell" d'Alfara del Patriarca
Inauguració el dia 19 a les 20 hores

Este llibre de festes, editat per l'Ajuntament d'Alfara del Patriarca, va xixir d'impremta el 27 de juliol, commemoració dels Set Dorments d'Efés, venerats per cristians i musulmans.

La maqueta del llibre ha estat elaborada per Alamida Periodisme i Comunicació, qui també s'ha encarregat de confeccionar la portada, a partir del llibre de les festes extraordinàries celebrades en 1960 amb motiu de la canonització de Sant Joan de Ribera. Beatriu Navarro ha revisat els texts i Joanvi Murillo ha aportat els plànols de recorregut.

S'han imprés 1200 exemplars als tallers de Rotodomegch S.L.

